

d te
lagen
Twee
s het
een
en de
gene-
n het
alles
enten
en en

in de
wache-
n met
at het
het in
ntwik-
ig, als
massi-
el. En
ns ge-
recht
conver-
uur en
zelfde

endom
i Wien
als de
de bot-
n keten
schei-
a heeft
klaard,
m, ge-
l heeft
poing;
kracht
aar hij
in het
de God-
vaken
ndom,

risten

ek en
lachte
ngen
vil hij
in de

et ver-
om-
ag ook
ernstig
ad de
i met
n weg
endom
aar in
ldijke,
n het
uurlijk,
d door
d voor
enzer,
avang
gekeerd
ar om
d och
er niet;

m ge-
tegen

el van
elkind
meer
at nu
vezen,
paling
recht;
welke
en de
te aan-
ren te
voorts
lingen
thisch
ge en
hier

Prof.
zelden
zeker
heet
bordi-
gek-
eten,
cheele

deze
ng en
stem-
oord,
ichte
recht.

K.

a heer
Hage
et van

ter.

aal uit
1916.

t boek
er be-
daar-
nding
sterkt
pslaat.

te een
k be-
state,
ataten
leven,
ag was
n zijn
et de
c. Dat

geldt voor het persoonlijk leven, waarvan hij zelf door genade een treffend bewijs is, dat geldt ook voor het gemeentelijk leven". Wilt nu het geen DEKEMA, een der hoofdpersonen uit het verhaal, overdacht, de korte samenvatting is van den inhoud van het boek, is met de sloosom van DEKEMA's overdenking tevens de strekking van het boek aangeduid.

En dat is zeker een echt Christelijke strekking. Door een verhaal uit het Friese volksleven, zoo vermoedt de argeloze lezer, zal dus hardi trachten te sterken in de overtuiging, dat wat men ook zou kunnen uitdrukken met het bekende: "blind in de toekomst maar ziende in het gebed" een grondregel is, die 'n Christen en in zijn persoonlijk en zijn kerkelijk handelen behoort toe te passen.

Blijkbaar is er den schrijver veel aan gelegen, dat men deze strekking van, dit zijn bedoelen met 'n boek niet anders zal verstaan, want vóór hij zijn lezer los liet, zegt hij dat met een beetje andere woorden nog eens. Aan den laatste regel van het boek, welks hoofdtitel is IN DE BRANDING, gaat toch vooraf het versje:

Al staat de zee ook hol en hoog,
En zweept de storm ons voort,
Wij hebben 's Vaders Zoon aan boord
En 't veilig strand voor 't oog!

en daar volgt dan op: "En zoo gaat het dóór de branding, de veilige haven in".

Uit een- en ander blijk reeds, dat wat men, ook in verband met den titel, zou verwachten, dit verhaal geen spel van de zee is. Bij 'branding' toch denkt men aan die schijnende opstuiving der golven te midden waarvan een schip in gevaar is.

Het 'in de branding' en 'dóór de branding' moet hier, in figurlijke zin genomen, iets waar de lezer eerst begint achter te komen op p. 162 waar hem van dien DEKEMA wordt verteld: "Niet zelden gevoelt hij zich met zijn geloofleven als in de branding" en waar de lezer dan geheel achter komt met den hier zoo even genoemde slotregel.

Het 'in de branding' is hier zooveel als in gevaar, verlegenheid, moete zijn.

De toelag des heeren ISARDI met zijn verhaal uit het Friese volksleven is, en dit hier te nadere toelichting voor mijn lezers, daaraan, bij wijze van voorbeeld, te verduidelijken, dat enerzijds Christenen, die met hun geloofleven en anderzijds met hun kerkelijk leven in een Hervormde Gemeente, onder de Synodale Organisatie van 1816-1852 in moete zijn geraakt, daardoor heen komen, wanneer ze - maar, blind in de toekomst, ziende zijn in het gebed.

Met dit verhaal, dat meer bepaald een dorpsverhaal is hetwelk zich in onzen tijd, kort voor het uitbreken van den tegenwoordigen wereldoorlog afspeelt, zijn 'wij in het Friese dorp LONGERGA.

Op p. 137 zegt ISARDI, dat LONGERGA een rustige gemeente is. En wat hij er ons, in de eerste helft van zijn boek, over vertelt, maakt geen anderen indruk. Het is de indruk van een boerendorp met zijn, door geen stormia onderbroken, bedrijvleven van landbouw en veeteelt, van den kleinhandelaar in zijn winkel, van de vrouw met den hollenkorf op de buitenpaden. De Zondag is er in eere. Op den Zondagmorgen sligt over 't landelijk Longerga een lieflijke vrede-uitgebreide. "Alleen in de boerfabriek is het bedrijf nog in vollen gang, maar ook hier haasten zich de werklieden in hunne witte kleden, om zoo mogelijk den arbeid aan kant te krijgen." (p. 184).

Die boerfabriek wijst er op, dat ook LONGERGA aan de evolutie van het Friese volksleven niet geheel vreemd is gebleven, en daar wijst ook op, dat er tegenover de openbare christelijke school is. Verder, dat naar aanleiding van de scherpe tegenstelling tusschen rijken en armen, tusschen de grondbezitters enerzijds en de arbeiders en 'kneveliers' - het Friese woord voor 'knechtboeren' - anderzijds, van de zij der mondig geworden middelen, een sociale actie is ontstaan. 'n Sociale actie, en dit wijst weer op het 'rustige' van LONGERGA, echter niet onder socialistischen invloed. Er is, als afdeling van den Christelijken Nationalen Werkmansbond, een Christelijke Werklieden-Vereeniging, en ook is er een Christelijke Coöperatieve en Onthouders-vereeniging (p. 37). Kenmerkend voor LONGERGA is daarbij, dat 'dit alles er nog maar heel onlangs gekomen is.

Verder typeert zich in LONGERGA het Friese volksleven ook hierin, dat er, zoo op politiek als kerkelijk gebied, twee stroomingen zijn, waarvan de eene als die der 'christelijken' of 'vrijzinnigen' wordt aangeduid. De Longerga'sche vrijzinnigheid is op politiek gebied echter sterk conservatief getint. Ook geven, zij het ook uit verschillend motief, in antipathie tegen het Socialisme christelijken en vrijzinnigen elkanen niets toe. Een hardgekaderd socialistisch hulp-onderwijzer, die in LONGERGA verzeild was, raakte er dan ook, en in een minimum van tijd, de openbare school weer uit.

Op kerkelijk gebied, en er is in LONGERGA nog maar één Kerk, 'n Hervormde, zijn de 'christelijken' in de meerderheid. Wel zijn alle Notabelen modern en de Kerkvoogden op een na, doch de Kerkeraad is orthodox. Die moderneren verbeelden zich althans dat zij het zijn, want met uitzondering van den Notabel doctor MIJKE, tonen de andere moderneren, die ISARDI ten toneele voert, dat ze meer voor, dan wel achter het Modernisme zijn.

Ook de kerkelijke Gemeente heeft, evenals heel LONGERGA, een indruk van rustigheid. Wel aaneelt er het vuur van den kerkstrijd, maar het laat niet op; althans zoolang de oude Da. VERINGA te LONGERGA predikant is. Hij toch meende, zoo lezen wij op p. 114 "door een gestroom getuigen te moeten vollieden, ook in den kerkstrijd, om dan verder aan den Geest des Heeren de loutering en zuivering, en alzoo de uitwerking van het gepredikte Woord over te laten". En dat bleef hij meenen, ook al moest hij 'het inschrijven der vrijzinnige lidmaten, die in een naburige gemeente waren aangenomen' (p. 242) beleven.

Dit is de situatie van LONGERGA tot op den dood van Da. VERINGA.

Dan breekt de kerkstrijd uit in dit anders zoo rustige dorp.

Wanneer op Zondag moderne predikanten in het kerkgebouw de vacaturebeurten vervullen, komen alle de vrijzinnigen leden der Gemeente onder hun gehoor; eerst allen, straks slechts een dertig of veertig. Die orthodoxen zitten dan in het gebouw der christelijke school, waar zij zich doen stichten door meester VERMEULEN. De vrijzinnigen hopen, de christelijken vreezen, dat weldra een moderne de opvolger van Da. VERINGA zal worden.

Bij de heftige beweging der gemoeiden staat heel LONGERGA nu in lichterslaar. In de huizen en de winkels is de kerkstrijd het onderwerp van het gesprek. Baas ZWARTENBURG, de dorpsbarbier, die te midden der strijdende partijen zich neutraal houdt, en het hoogst onaangenaam vindt, dat zijn scheersalon het toneel wordt waar het of- en defensief zich afspeelt, moet het met klemmend angstgevoel aanhooren dat de fijnen en de vrijzinnigen daar hatelijken tegenover elkander debiteeren. Als een van de christelijken zijn liberale kerkgenooten, niet zonder leedvermaak, in het scheersalon op het al maar afinken van het gehoor der moderne predikanten wijst, nijdigt een lid van de liberale partij terug: "Dat komt van jullie preekij in de school. Vroeg of laat loopt het daar nog eens op doleant uit; die school heeft hier al wat een ellende in het dorp gebracht." (p. 173).

Het kerkelijk leven der christelijken te LONGERGA is 'in de branding' en ISARDI vertelt dat wel goed.

Ook vertelt hij wel goed van het geloofleven der Christenen dat, zoo voor als na hun bekeering 'in de branding' is.

Het herderlijk werk van Da. VERINGA toch is niet ongezegd geweest. Hij, die de ontredde schapejakoot liet zwaaij zijn was, heeft menig verloren schape terecht mogen brengen.

Voor tal van rechtzinnigen en voor een enkelen vrijzinnige is, zoo vernemen wij, zijn dienst het middel geweest waardoor zij tot een waarsichtige bekeering kwamen, en van deze bekeeringen zelf en wat er op volgt, vertelt ISARDI dan ook.

En wat daarbij een niet geringe verdienste van dezen christelijke roman is, hij doet dat alles heel sober, doch ook heel echt. Met name geldt dit van wat hij, op het einde, vertelt omtrent vrouw STRUYK, de tegen God en menschen verbitte. Vroeg wees, in hare jeugd door den rijken boerenzoon SJOERD SMYNA in het huis van zijn vader, waar ze diens dienst was, ontdeed van toen, om de schande te dekken, gekoppeld aan 'n sul van een man, dien zij nooit heeft kunnen liefhebben, en voor wien zij, door met den hollenkorf te loopen, het brood moest verdienen. En zoo ook, wat hij in het midden van zijn boek vertelt, van den rijken boer DEKEMA, door zijn maatschappelijke positie, heider verstand en hooge moraliteit eertijds een sieraad onder de vrijzinnigen, nu onder de rechtzinnigen. Dit vertellen van ISARDI brengt mij als van zelf tot de beoordeeling van zijn boek uit een oogpunt van letterkunst.

Van uit dit oogpunt bezien is IN DE BRANDING zeker niet volstrekt te veroordeelen.

Al is mij de stijl wat verouderd, - aan 'n nieuwigheid' bezondigt den schrijver zich maar eenmaal en wel met dat "nijdigen" van p. 173, - op de zuiverheid van de taal valt niet af te dingen en de dialoog loopt over het geheel ook al vlot. Dat de Schrijver zijn Friesen onder elkaar Hollandsch laat praten, kon wel niet anders. Maar wanneer hij vertelt, dat de vrouw van boer Jongmans tot haar man zegt: "Als de kracht van het beugel niet sterk genoeg is om de overhand over andere meeningen te krijgen, dan zou ik zeggen, verlies het liever, maar neem nooit tot slinkake wegen of wat ook de toevlucht, - dan wordt het mij toch te machtig. Wanneer ik ook van mijn leven een Friese boerin in zulk 'n hollandsch boeken-taalje tot haar man hoorde praten en de heer ISARDI dan in de buurt was, zou ik hem sterk verdenken van een niet geringe vaardigheid in hantspreken. Bedenklijk acht ik, dat, afgezien van de gedeelten waarin hij van het 'geloofleven' vertelt, in de overige gedeelten zijn vertellen meestal 'vertellen' blijft en maar zelden 'steekenen' wordt. Maar zelden, want wel is, om iets te noemen, de beschrijving van de sterf-scene in de pastorie sterk, die van het Oranje-feest op het dorp zwakker van beelding, maar daarentegen doen andere, zoals die van de Veentoonstelling in DEN HAAG, weer denken aan 'n zich van al wat naar belletrie zweemt vreemdhoedende reportage.

Ook van de natuur vertelt de schrijver gewoonlijk meer dan dat hij haar teekent. Wanneer hij het op p. 41 en nog eens op 91 over den moeien pastoriatus van LONGERGA heeft en mij dan vertelt dat 'de deutzia, spirea en jasmijn er kleurig afstaken bij het eerste groen' of dat 'Piris Japonica, Mariatamen en kleine witte diox wedijverden om den tuin te maken tot een der schooneste plekken van het dorp', - krijg ik wel oerbied voor des heeren ISARDI's botanische kennis, maar allerminst 'n visie van LONGERGA's pastorietuin.

Ook wil het mij voorkomen, dat de Schrijver in dit zijn boek - wat al te veel betooft en doet, waardoor het dan, althans voor mij, den kant van de nuttige letteren op maakt.

Ten slotte nog iets over de hier boven genoemde strekking van IN DE BRANDING.

Die is, zooals ik reeds zei, 'weetcrlijk'. Allereerst aan het verhaal te doen zien, dat wanneer christenen met hun geloofleven 'in de branding' zijn, God, wanneer ze maar getrouw zijn, maar ziende in het gebed en blind in de toekomst, ze 'dóór de branding' in veilige haven brengt.

Dit nu dunkt mij, dat met de lezing van het boek bij vele christenen wel te bereiken is.

Anders daarentegen is mijn meening omtrent hetgeen de schrijver met zijn boek in de tweede plaats zoekt te bereiken, en wel, dat christenen wanneer zij met hun kerkelijk leven 'in de branding' zijn, God, wanneer ze maar getrouw zijn, maar ziende in het gebed en blind in de toekomst, ze 'dóór de branding' in veilige haven brengt.

Noch van het een, noch van het ander toch blijkt, uit wat wij in den kerkstrijd der christelijken te LONGERGA vernemen, ook maar het minst.

Op p. 241 lezen wij dat, in een vergadering van Kerkvoogden, SJOERD SMYNA, de liberale voorzitter van dat college, een middel aan de hand doet om in de Gemeente een predikant van de nieuwe richting te krijgen: Men moet tijd zien te winnen, want 'over enige maanden heeft de tien-jarige stemmings plaats tusschen Kerkeraad en Kiescollege, en wanneer dan voor het laatste gekozen wordt, is groot kans dat er te Longerga een moderne dominee komt'. En op die zelfde vergadering deelt dan DEKEMA, de enig orthodoxe kerkvoogd mee, dat 'de rechtzinnige partij in kalme berusting haar gang hoopt te gaan, niet twijfelende of God zoo wel voor zijn kudde zorgen'.

Dit 'in kalme berusting haar gang hopen te gaan' is voor de rechtzinnige partij in LONGERGA, kenmerkend.

Het looze plan van den voorzitter komt echter niet tot uitvoering.

Wanneer DEKEMA het een 'onwaardig middel', voor welks toepassing het liberale beginsel te hoog staat heeft genoemd, is de meerderheid van het college het daarin met hem eens. En wanneer SJOERD SMYNA, de brant met wien

zijn eigen partijgenooten verlegen zitten, boos uit de vergadering is gelopen, zich in de dorpskroeg heeft bedronken, dan bij een vechtpartij met hem bespottende jongens verwond is geraakt en op den laten avond door vrouw STRUYK is bedreigd met openbaring van wat hij eens tegenover haar heeft misdaan, indien hij voortgaat 'de gemeente te verwoesten', - als een gebroken man 'thuis komt, dan besluit hij als kerkvoogd te bedanken en van allen verdere kerkstrijd af te zijn.

Wij vernemen het niet, maar alles wijst er op dat LONGERGA geen moderneren, maar een orthodoxen predikant zal krijgen.

Maar doet de in dit boek beschreven houding van de, met hun kerkelijk leven in de branding gekomen, Longergasche christenen nu ook maar even denken aan het blind in de toekomst, maar ziende in het gebed, ook in het kerkelijk leven?

Ware daarom instee van het aan de zee-golven ontleende beeld van 'in de branding' - 'door de branding' niet veel juistere het, aan de vuurvlammen ontleende van 'in den brand' - 'uit den brand'?

Immers niet in veilige haven, maar slechts tijdelijk weer 'uit den brand' komen, met 'n orthodoxen dominee, de christelijken van LONGERGA in hun kerkelijk leven.

Welbezien zit achter dit boek, ter bevordering van christelijke lectuur, een strekking ter bevordering van 'n kerkelijke praktijk, welke IN DE BRANDING voor ons, Gereformeerden, kortweg onaannemelijk maakt.

Officiële Berichten.

Redactie-verandering.

In de plaats van Da. J. Gispén, die naar Assen vertrok, en die tijdelijk vervangen werd door Da. T. A. van der Heijden, van Oudshoorn, is als eind-redacteur der *Rijnlandische Kerkbode* met 1 Oct. opgetreden Da. S. Hulsmans, van Zevenhoven. Deze hoopt dus als 'Poortwachter' zijn persamb in dit blad voort te zetten.

Met hem zijn redacteurs Da. J. Brouwer, te Oude Wetering, en Da. J. W. Gunst, te Woerden.

De verstrooide Gereformeerden op Sumatra.

Van betrouwbare zijde vernemen wij, dat Dr. W. G. Harenstein, dienaar des Woords der Geref. Kerk te Noord-Scharwoude, zich bereid verklaard heeft om den arbeid onder de Verstrooide Gereformeerden op Sumatra ter hand te nemen, indien na die Generale Synode in 1917 te houden, de voorloopige plannen betreffende dezen arbeid vasten vorm zullen hebben verkregen.

Provinciale Universiteitsdag in Utrecht.

Vanwege het Utr. Provinciaal Comité van Actie voor de Vrije Universiteit, zal D. V. Woensdag 11 Oct. a.s. te Utrecht, in 'Buitenlust', Mallebaan, een Provincie. Universiteitsdag worden gehouden, onder leiding van Da. H. Buitenhuis, van Vreeswijk. In de ochtendvergadering, die te 9½ ure aanvangt, treedt op Dr. Gijking, predikant te 's-Hage, met het onderwerp: 'De V. U. en het Geref. Volk'. In de middagvergadering, aanvangend ten 2 ure, spreken Prof. Mr. D. P. D. Fabius, over 'De betekenissen van de V. U.' en Prof. Dr. H. H. Kuyper, wiens onderwerp nog nader zal worden gepubliceerd. 's Avonds 7 uur zal Da. K. Fernhout van Amsterdam voortgaan in een reeks de geboden, in de Westerkerk, (Catharijnekade, nabij het Centr. Station).

Korte Notulen van de vergadering der Gereformeerde Kerken in de klasse Barendrecht, Woensdag 6 September 1916 te Barendrecht.

1. De praeses van den kerkeraad der roepende kerk, Da. Sleeswijk Visser van Rijnsoord, opent te half negen de vergadering. Gezongen worden Ps. 146: 2. Gelezen Rom. 8: 1-14. De praeses gaat voor in gebed.
2. Op verzoek van den praeses zien Da. van Duin en broeder Troost de credentieleven na. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd door de primi-afgevaardigden.
3. Het moderamen bestaat uit Da. Sleeswijk Visser praeses, Da. Goote, scriba en Da. Heidema, assessor.
4. De praeses verwelkomt Da. van Hoven, voor 't eerst ter vergadering tegenwoordig. Da. van Hoven beantwoordt dit en teekent op verzoek van den praeses de Eormulieren.
5. De actuaarius leest de notulen der vorige vergadering, die onveranderd worden goedgekeurd.
6. Da. Steenhuis rapporteert namens de commissie die onderzoek tot een bezwaarschrift uit de kerk van B. Met blijdschap kon meegedeeld, dat de bezwaren zijn weggenomen. De commissie ontvangt den dank der vergadering.
7. De kerken van IJsselmonde en Barendrecht verzoeken ter nadere grensregeling de medewerking te mogen ontvangen van een derde kerk. Hiertoe wordt Rijnsoord aangewezen.
8. Ingekomen is het rapport van de Particuliere Synode. Aan depp. voor art. 11 en 13 wordt opgedragen een clausule regeling voor te stellen als uitvloeisel van de in de Part. Synode aangenomen voorstellen betreffende de verzorging naar art. 11 en 13. Enige vragen om opheldering worden door de afgevaardigden van de laatste Part. Synode beantwoord. De belangen van den medischen dienst worden ernstig besproken en aan de belangstelling der kerken aanbevolen. In de volgende vergadering zal worden gevraagd wat in dezen is gedaan.
9. Een circulaire van de Ned. Afd. van den Wereldbond der kerken wordt ter zijde gelegd.
10. Gelezen wordt een circulaire van deputaten voor den Ev. arbeid in N-Brabant en Limburg. Tot steun van dezen arbeid worden alle kerken opgewekt.
11. Aangevraagd is in totaal de vervulling van 16 vacaturebeurten. Slechts 14 kunnen toegestaan.
12. De consulenten doen mededeeling van de aan hun zorg toevertrouwde kerken.
13. De rondvaart naar art. 41 K.O. heeft plaats. Geen bronderheden doen zich voor.
14. De vacaturebeurten worden aldus geregeld. Heerjansdam: Da. Steenhuis 8 October. Klaaswa: Da. v. Hoven 8 October. Da. Heidema 19 November. Da. Goote 10 December. Numansdorp: Da. v. Duin 29 October. Da. Kunst 26 November. Da. Steenhuis 17 December. Ridderkerk: Da. Sleeswijk Visser 24 September. Strijen: Da. Heidema 15 October. Da. Goote 12 November. Da. v. Hoven 17 December. Westmaas: Da. Kunst 22 October. Da. v. Duin 19 November. Da. Sleeswijk Visser 10 December.
15. De deputaten worden zoo mogelijk gecontinuerd. Tot kerkvisitatoren worden benoemd: Dd. Steenhuis, Kunst sec., van Duin.
16. De collecten en bijdragen worden geind.
17. Roepende kerk voor de v. vergadering die D.V. 6 Dec. zal worden gehouden, is IJsselmonde. Aanvang half elf uur.

18. De cénaura morum wordt gehouden.

19. De korte notulen worden gelezen en vastgesteld.

20. De kerk van Numansdorp deelt mee, dat zij op 29 Nov. D.V. hoopt te denken dat zij vóór 40 jaar als Geref. Kerk werd geïnstituëerd. Den consulent wordt opgedragen alsdan de classe te vertegenwoordigen.

21. Da. Heidema gaat in dankzegging voor. De praeses sluit de vergadering.

J. G. KUNST, Actuaarius.

Buitenland.

Engeland. Ontwaking van het geestelijken leven? Propaganda voor de biecht.

In een groot artikel in het hoofdorgaan van Engeland, de *Times*, wordt de arbeid der aalmoezeniers of veldpredikers bij de troepen die aan het front zijn, besproken. De schrijver geeft daarin te kennen, dat men niet moet aannemen dat er een eensgezind uitgebreide wederontwaking van het godsdienstig leven onder de menschen die in de loopgraven zijn, gevonden wordt. Het is te vreezen, dat hij daarin maar al te zeer gelijk heeft. De ervaring heeft ook niet geleerd, dat een oorlog tot uitwerking heeft dat de menschen naar God gaan vragen. Onder de volken die in den oorlog zijn betrokken, zijn slechts weinige tekenen van verontmoediging te zien; kan men van hen die aan het front zijn, er vele verwachten? Vooral nu in Engeland de hoop op de overwinning gaat leven, blijkt het dat, over het algemeen genomen, het volk vleesch tot zijn arm stelt. De geschiedenis leert daarbij, dat niet te verwachten is, dat een wederopwaking van het Godsdienstig leven zal plaats hebben, als men eenmaal aan het sluiten van den vrede toekomt. In het werk dat de kerken in dezen winter hebben te verrichten, zal daarom aarder worden. De kerken zullen meer dan ooit te voren het aangezicht des Heeren hebben te zoeken.

Er is in Engeland van Episcopale zijde het plan geopperd om een *National Mission* te houden, waardoor het Engelsche volk, met het oog op de zware tijden die doorleefd worden, tot verontmoediging zal worden geroepen. Op de medewerking van Dissenters die aan deze Missie wilden deelnemen, om haar tot een waarlijk 'nationale' te stempen, schijnt men in het kamp van de ijveraren der Engelsche Staatskerk niet bijster gesteld. Dit is niet te verwonderen, nu het blijkt, dat de Episcopale National Mission willen gebruiken om het Roomsche leerstuk omtrent de biecht op den voorgrond te schuiven. Aan den vooravond van de Missie is een 'handleiding voor hen die ter biecht gaan', in het licht gezonden. Zij is geschreven door een hulpprediker (vicar) van Midland, en werd aanbevolen door de 'Katholieke' partij in de Episcopale kerk. Het zal de geen verwondering baren, als de Vrije Kerken niet aan deze 'National Mission' mededeelen, of haar afzonderlijk zullen houden op een manier die met hare belijdenis overeenkomt.

Gemengd Nieuws.

Speelplaatsantant. Vele kinderen uit de Deutsche steden die anders 's zomers naar buiten gaan, moeten door den oorlog in de stad blijven, en dit veel-tijds onder dat zij onder het toezicht staan van hun vader, omdat deze in het leger dient. Daarvoor neemt de tuchteloosheid onder de jeugd toe. De stadsoverheid, de school, de kerk en particulieren doen veel daartegen; maar het schijnt dat er meer moet gedaan worden, wil men het op de straat kunnen bemerken. Op de Berlijnsche speelplaatsen voor de jeugd heeft men met het oog op de vacante speelplaatsantant geplaatst. Het komt er maar op aan, de kinderen van de straat op de speelplaats te krijgen, waar dan de 'tante' 'antrekkelingskracht' moet uitoefenen door de kinderen aangenam bezig te houden.

In de Provincie Brandenburg laat men leerlingen van de hoogste klasse van middelbare scholen helpen om kinderen van 10-13 jaar te leiden bij hun spelen, gymnastische oefeningen enz.

Engeland en het Hindoeïsme. Men meldt, dat de nieuwe Hindoeïsche Universiteit te Benares, waarvan de eerste steen in Februari 11 gelegd werd door den onderkoning van Indië, Lord Hardinge, twee miljoen pond sterling kosten moet. Voor den bouw en het onderhoud heeft de Indische regering een jaarlijksche bijdrage toegezegd. Toen de eerste steen gelegd was, sprak Lord Hardinge dat de volbrachte plichtigheid een opzettelijke stap der regering was, tenelnde te toonen, dat zij allen wilde doen wat mogelijk was, om de aspiraties van het hindu 'nahr' hooger ontwikkeling te verwezenlijken. Daarom zal de Universiteit bijna uitsluitend door Hindoes geleid worden, terwijl de studenten kunnen godsdienstigen ritus zullen kunnen onderhouden en onderwijs ontvangen in de Hindoeïsche wijzegeerte.

De *Free Presbyterian Magazine* betreurt het zeer, dat een Christelijke natie een compromis sluit met een heidenschen systeem. Het blad verklaart dat het van pas is (hitting) dat met zulk een handeling van ontrouw aan den naam van Christus, het oordeel van het waard dat over het Engelsche volk gekomen is, samenvalt.

WISCKEL

Voor Kinderen.

VERLOREN DOCH NIET VOOR ALTIJD.

I.

DE HUBGENOTES.

'Ik heb u nu al het nodige gezegd.

'Gij weet welke plichten gij zult hebben te vervullen. Denkt er aan, en ga nu heen om trouw uw taak te volbrengen.

'Ik wil nog eens het beste hopen en er niet meer aan denken hoe droevig gij dierver mijn hoop hebt teleurgesteld. Ik wil nog eens vertrouwen stellen in uw beloften, hoewel gij zelf weet dat ik tot nu toe steeds vergeets op de vervulling van die beloften heb gewacht.

'Thans wordt u nogmaats de gelegenheid gegeven een deel van de schuld uws levens, die reeds groot is, te betalen.

'Denk aan den Rechter daar Boven, voor wien geen ontrouw verborgen blijft, en die ook u eens rekenschap zal vragen. Het is helaas niet onmogelijk, dat de betering van uw leven ook thans weer schijn is. Maar weet dan, dat God de Heer een ijverig God is die niet met licht laat spotten. Bedenk dan wel dat, gelijk een aardich vaderhuis ook een hemelich zich voor u sluiten kan, om niet meer geopend te worden. Wat dat teggen wil, weet gij.

'En nu ga uw wege, en God geleide u; waarwel!

Een korte omhelzing en de zoon verliet de kamer en bevond zich in de groote, ruime gang.

In diepe gedachten en met gebogen hoofd stapte hij langzaam voort, tot hij zijn kamer bereikte. Het volle gewicht der strafdeed die zijn vader pas tegen hem gehouden had-scheen nog op hem te drukken. Als hij afscheid nam was het althans geen vrolijk.

In zijn kamer vond hij een koffer gevuld die zijn goederen bevatten en de reis moest meemaken. Hoed en overjas lagen gereed, reeds greep hij er naar om naar beneden te gaan. Want het was reeds laat en elk oogenblik kon de post vertrekken.

Op eens dacht de zoon aan het pakje, dat zijn vader hem bij het afscheid in de hand had gedrukt en waarin zijn reisgeld was. Voor een oogenblik had hij het geld ter zijde gelegd. Thans nam hij het op en wikkeld het papier los waarin zijn schat geborgen was. Maar nauw had de jonkman den inhoud bekeken, of een trek van diepe teleurstelling en minachting toonde zich op zijn gelaat. Scheen het een oogenblik te voren als waren daarop trekken van berouw zichtbaar, die waren thans in een oogenblik verdwenen.

'En met zoo'n jongensfooi laat hij mij weggaan', mompelde hij toornig. 'Wat denkt hij toch wel? We hadden toch voor elkaar niets onder stoelen of banken te steken. Hij weet niet zoo goed als ik dat ik mijn geld slechts om de drie maanden ontvang. Nog een heelen tijd dus en toch stuur mij vader mij op reis met een paar armzalige rijksdaalders als reisgeld. Hij denkt zeker dat, omdat ik kost en inwoning vrij heb, ik den verdere tijd het maar uit mijn pooten moet zuigen gelijk een beer in den winter. Wat denkt mijn vader toch wel? Zeker hij is strenger dan ik, maar ook zooveel ouder. Doch het gaat niet aan iemand de leer te prediken dat hij zich veranderen moet, en zelf altijd de oude grimber te blijven. Mijn vader begrijpt toch wel dat ik nog wat meer nodig heb dan louter kost en inwoning. Maar als hij mij er met alle geweld toe brengt schulden te maken, kan ik het niet veranderen.'

Hij keerde zich nog eenmaal om om te zien, of alles behoorlijk was ingepakt, dat scheen zoo te zijn en hij wendde zich naar de deur van het kwelvertrek. 'Gij zult mij zoo ik hoop niet meer in het dwanghuis terug zien, aan alles komt een einde, zoo ook aan de kwade dagen. God zij geloofd dat wij nu weer de vrijheid tegemoet gaan. We hebben die lang genoeg ontbeerd.'

Beneden aan de trap wachtte den jonkman een vrouw. 'Was zijn moeder. Haastig trok hij haar in een kamer. Luid snikkend wierp zij zich om zijn hals.

'Lieve Wulfert', zoo sprak moeder tederhartig, 'houd u toch voortaan oppassend en achtenswaard. Dat is niet alleen behoorlijk, maar niet waar, gij zijt mijn lieve zoon, en zult niet vergeten wat gij uw ouders schuldig zijt.

Wulfert keek ernstig.

'Ik weet', ging moeder voort, 'gij meent het niet kwaad; gij hebt toch altijd een goed hart gehad, en ik twijfel geen oogenblik of voortaan zult ge ons tot vreugde zijn, al heeft vroeger daaraan wel eens iets ontbroken. Maar ook de beste heeft zijn gebreken. God behoeft u, mijn liefheid en dierbaar kind, op al uw wegen. Hij vergeet u niet als ge in de groote stad komt noch ons hier.'

'Hier is', vervolgde zij, 'nog een kleinigheid, neem die mee. 't Is niet veel, maar kan u gundt te pas komen onder zooveel vreemdelingen. Ik vermoed dat ge over vader niet tevreden zijt. Maar hij heeft het goed met u voor. Ge kunt er vast op rekenen dat hij u straks nog wat meer zal geven dan thans - zo zijt gij angstig om - maar hij gelooft dat het best voor u is te beginnen in het klein en met weinig. Later komt dan het meerdere.'

Wulfert keek nog even strak als zoo even, maar zei niets.

'Gij zult wel doen als vader wenscht. Kan het nu evenwel helemaal niet anders; en zijt gij bepaald in nood, hoort gij, laat het mij dan weten, maar ook mij alleen. Ik wil dan zien of ik raadschappen kan al gaat het moeilijk. Maar niet waar, als het even kan zorgt gij mij niet in ongeliegheden te brengen.'

Nog eens drukte de moeder den zoon aan haar hart en liet hem toen gaan om nog afscheid te nemen van zijn zusters. Want reeds klonk de posthoorn dichtbij en al was hij toen geen spoorwagen, wachten deed hij best niet.

Voor het huis dat Wulfert zoo lang bewoond had streek bij zich nog eens de hand over de oogen. Diepe ontroering maakte zich van hem meester. Het was toch een goede moeder en hoe lief had zij hem toch. Zijn geheele jeugd door was dat gebelken tot op die oogenblik; hij nam zich plichtig voor te doen wat hij kon om zijn lieve moeder verder leed te sparen.

Als vader ook maar iets had van moeders aard zoo hij zeker een ander mensch geworden zijn.

HOOGENIERE.